

Становище

за дисертацията на Диана Начева на тема **„Стилови и мотивационни аспекти на ученето в контекста на висшето образование”**, представена за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”.

от Иван Тонев Димитров, професор, доктор на психологическите науки, СУ „Св. Климент Охридски”, Философски факултет, Катедра по обща, експериментална и генетична психология.

В първа глава, **„Теоретична рамка на проблема”** / с. 5-62/, докторантката прави обзор на литература, посветена на предмета на нейното изследване: стилове за учене, мотивация за постижения и др., като за целта се ползват референтни източници – „класически” и повече съвременни.

Справедливо неудовлетворена от това, че изследванията в интересуващата я област се фокусират предимно върху познавателни характеристики, както и от липсата на единна теория спрямо анализиранияте конструкти, Диана Начева предприема един не лесен, но продуктивен път: да „съвмести” и проследи влиянието на мотивацията за учене и стиловете за учене, имащи непосредствено, а понякога и определящо, значение за академичните постижения на студентите. В руслото на „личностно-центрирания” подход тя се стреми да покаже интегративния характер на тяхното съвместяване и ползата от него за теорията и практиката. Като „кръстосва” параметрите на стиловете за учене с тези на индивидуално-типологичните диспозиции, Диана Начева се ориентира към обяснителните възможности на модела на Майерс-Бригс и произтичащите от това четири стила на учене: интуитивно-мисловен, интуитивно-чувстващ, сетивно-мисловен и сетивно-чувстващ.

Във втора глава, **„Постановка на емпиричното изследване”** /с. 63-65/, докторантката представя обекта, хипотезите и методиките на емпиричното си изследване, които „покриват” операционализираните от нея показатели за изследване и проверяват направените от нея допускания.

В трета глава, **„Резултати и обсъждане”** / с. 75-138/, докторантката предлага богат масив от емпирични данни по посока на проверката на формулираните от нея хипотези, които предварително е обосновала в предишната глава. Следва анализ и интерпретация на данните спрямо стила на учене и, съответно, психологическите типове, през призмата на факторите, нива на мотивация за постижения и академична мотивация, както и спрямо спецификата на изучаваната от студентите специалност.

Тези данни са богато илюстрирани чрез таблици, графики и фигури, и позволяват на читателя сам да предприеме собствен анализ и интерпретация. Положителна оценка заслужават и често предприеманите в текста „обобщения”, в които по същество се резюмират основните резултати от проведените анализ, а те от своя страна значително облекчават читателя в тяхното възприемане и оценяване. Ограниченият обем на становището не позволява позоваване дори на някои от тях, но се надяваме, че рецензентите няма да пропуснат това.

Споделяме заключението на докторантката за ползата от резултатите от нейното емпирично изследване по посока на необходимостта от индивидуализиране на обучението в съответните специалности в съответствие с типологичните особености и стилове на учене на обучаващите се, за да не се

затрудняват и пречатстват техните учебни постижения /с.138/. Приветстваме и необходимостта от провеждането на множество емпирични изследвания върху най-различни съвкупности с цел търсене на взаимовръзки между всички променливи, принадлежащи иначе към различни явления и теоретични модели, за да се достигне до тяхната интеграция на ново теоретично равнище. За това говорят приведените по.- важни или приносни резултати.

И накрая няколко препоръки по посока на увеличаване достойнствата на рецензирания текст. Първо, необходимост от по-осезателна авторова намеса в анализа на привличаните от нея теории, за да се намали делът на чисто реферативни текстове, както е например във втори параграф на първа глава. Второ, приветстваните от нас „обобщения“ в текста на дисертацията са далеч по-богат източник на далеч по-задълбочени и по-широки заключения и изводи в края на дисертационния труд. Трето, срещат се различия в съдържанието на дисертацията и в това на автореферата / с. 62 и с. 17, съответно, които лесно могат да бъдат отстранени. Четвърто, текстът не печели, според нас, от неоправдани чуждици, популярни изрази и допуснати грешки /”медиира”, „кара нещата да се случват”, „учещи”, „удобрение”, „неудобрение” и др./

В заключение ще подчертаем, че докторантката е провела емпирично психологическо изследване в съответствие със стандартите в тази област, резултатите от което са полезни не само за практиката на обучение на студентите, но и са необходима база за по-нататъшни научни търсения и теоретични обобщения. Затова и предлагам присъждането на образователната и научна степен „Доктор”.

1.07.2011
София

Иван Димитров